

Taxa för vatten och avlopp 2026

Framställan från Stockholm Vatten och Avfall AB

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Taxa för vatten och avlopp 2026, enligt bilaga till utlåtandet, fastställs att gälla från och med den 1 januari 2026.

Föredragande borgarråden Åsa Lindhagen

Sammanfattning av ärendet

Stockholm Vatten och Avfall AB:s styrelse har lämnat förslag till en ny taxa för vatten och avlopp, som föreslås gälla från och med den 1 januari 2026.

Under de kommande tio åren kommer det krävas fortsatt stora investeringar inom vatten och avlopp (VA), både för att underhålla och utveckla existerande anläggningar samt för att hantera tillkommande krav på kvalitet, kapacitet och hållbarhet.

Baserat på utvecklingen i Stockholm Vatten AB:s flerårsplan behöver de taxebaserade VA-intäkterna öka med cirka 12 procent årligen under perioden 2026–2028.

Brukningsavgifterna för 2026 föreslås höjas med i genomsnitt 12 procent. Højningen föreslås, liksom föregående år vara differentierad på så sätt att den volymberoende och rörliga så kallade förbrukningsavgiften, höjs med 25 procent och övriga delavgifter förblir oförändrade.

Anläggningsavgifterna innebär differentierade höjningar på ingående delavgifter med mellan 10 och 45 procent. När dessa appliceras på en genomsnittlig villa (typhus A) blir det en viktad höjning med 15 procent och för en genomsnittlig lägenhet i ett flerfamiljshus (typhus B) blir det en viktad höjning med 35 procent.

Beredning

Ärendet har initierats av Stockholm Vatten och Avfall AB och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret bedömer att de föreslagna avgifterna för allmänna vattentjänster följer ägardirektiven om långsiktigt hållbar finansiering. Kontoret betonar behovet av

noggranna investeringsprioriteringar för att säkerställa hållbar skuldsättning och kapitalkostnader.

Föredragande borgarrådets synpunkter

En trygg och hållbar tillgång till rent dricksvatten och en fungerande avloppsrening är den mest grundläggande av alla samhällsfunktioner. Det är en förutsättning för stockholmarnas hälsa, men också för att skydda vår känsliga miljö – från Mälaren till Östersjön.

Bostäder byggs och vårt klimat förändras. Vi står därför inför en historisk modernisering och utbyggnad av vårt VA-system. Det handlar om att byta ut åldrande ledningar, bygga ut kapaciteten för att möta ett växande behov och att klimatanpassa vår infrastruktur för att klara framtidens utmaningar.

Dessa investeringar är inte valfria, de är absolut nödvändiga. Det är ett ansvar vi måste ta nu, för att säkra vattentjänsterna för framtida generationer.

Den föreslagna genomsnittliga taxehöjningen på 12 procent är därför nödvändig för att finansiera denna omläggning och ligger i linje med ägardirektiven om en långsiktigt hållbar finansiering.

Samtidigt utformar vi taxan för att vara ett modernt och grönt styrmedel. Vi fortsätter den tydliga differentiering som vi inledde föregående år: de fasta avgifterna förblir oförändrade, medan den rörliga förbrukningsavgiften – det man betalar per kubikmeter vatten – höjs med 25 procent. Budskapet är glasklart: den som aktivt minskar sin vattenförbrukning ska också få en lägre räkning. Det skapar ett starkt och rättvist incitament att tillsammans hushålla med vårt viktigaste livsmedel.

Vi tar också ett avgörande steg mot en mer rättvis finansiering av stadens utbyggnad. Genom att kraftigt höja anläggningsavgifterna ser vi till att nya exploateringsprojekt bär en betydligt större och mer rimlig del av sina egna kostnader. Det är inte försvarbart att dagens VA-kollektiv ska subventionera nybyggnation i den utsträckning som skett historiskt. Täckningsgraden för nya anslutningar måste upp.

Vi är medvetna om att detta innebär en ökad kostnad för hushållen, motsvarande cirka 53–54 kronor per månad för en genomsnittlig lägenhet eller villa. Det är en kännbar höjning i en tuff ekonomisk tid. Men det ska ses som en nödvändig investering i vår mest grundläggande infrastruktur och en solidarisk handling för att säkra vår gemensamma miljö.

Med dessa stora och nödvändiga investeringar följer ett enormt ansvar. Vi är därför tydliga i våra ägardirektiv: Stockholm Vatten och Avfall AB måste fortsätta sitt

intensiva arbete med kostnadseffektivitet, skärpt projektstyrning och att motverka alla former av tids- och kostnadsökningar. Varje taxekrona ska användas ansvarsfullt för att bygga ett hållbart Stockholm.

Bilaga

Bilaga - VA-TAXA 2026. Taxa för vatten och avlopp Stockholm och Huddinge,
Dnr. KS 2025/1288-2.4

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande av borgarråden Christofer Fjellner och Andréa Hedin (alla M) och borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

God dricksvattenförsörjning och avloppshantering tillhör Stockholms stads absolut viktigaste och mest grundläggande ansvar. God hanteringen på dessa områden är inte bara avgörande ur ett miljöperspektiv – det handlar ytterst om livsnödvändig service.

Av dessa anledningar är det av särskilt stor vikt att kontinuerliga investeringar i både underhåll och utbyggnad av ledningsnät och anläggningar görs. Framtida investeringar behöver vila på solida prognoser och underlag för att god kvalitet och ekonomiskt ansvarstagande ska kunna säkras.

Avgiftshöjningarna som föreslås är omfattande och behöver sättas i relation till övriga fördyringar i samhället och att stockholmarna under den rödgröna mandatperioden kommit att betala de högsta samlade kommunalskatterna någonsin. Vi vill därför särskilt understryka behovet av god kommunikation med taxekollektivet och att det behöver bli enklare att ta del av information om vad som motiverar höjningen.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 3 december 2025

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Gabriel Kroon (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Kommunstyrelsen avslår borgarrådsberedningens förslag till beslut
2. Därutöver anföra följande:

Den rödgröna majoriteten föreslår att brukningsavgifterna för 2026 föreslås höjas med i genomsnitt 12 procent. Höjningen föreslås, liksom föregående år vara differentierad på så sätt att den volymberoende och rörliga så kallade förbrukningsavgiften, höjs med 25 procent och övriga delavgifter förblir oförändrade.

Anläggningsavgifterna innebär differentierade höjningar på ingående delavgifter med mellan 10 och 45 procent. När dessa appliceras på en genomsnittlig villa (typhus A) blir det en viktad höjning med 15 procent och för en genomsnittlig lägenhet i ett flerfamiljshus (typhus B) blir det en viktad höjning med 35 procent.

Det är uppenbart att de dyra och olönsamma nyanslutningarna i grannkommuner som Huddinge driver på bolagets driftkostnad och föranleder extrema höjningar av brukaravgiften år efter pr.

Särskilt uttalande av Christofer Fjellner, Jonas Nilsson och Johan Nilsson (alla M), Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Stockholm Vatten och Avfall AB:s styrelse har lämnat förslag till en ny taxa för vatten och avlopp, som föreslås gälla från och med den 1 januari 2026.

För att fullgöra uppdraget som huvudmanför vatten och avlopp krävs stora och omfattande anläggningar i en tätbefolkad och ofta redan ianspråktagen miljö, kontinuerliga investeringar för att underhålla, uppgradera och utveckla anläggningarna samt en kompetent organisation för att säkerställa kontinuerlig drift med minimala störningar dygnet runt och under årets alla dagar.

VA-taxan innehåller två avgiftsslag; bruks- och anläggningsavgifter.

Bruksavgifterna är periodiska avgifter som ska täcka VA-verksamhetens årliga drifts- och kapitalkostnader för verksamheten i eget verksamhetsområde.

Bruksavgifterna debiteras samtliga anslutna fastigheter och utgår från fastigheternas utformning och användande. Bruksavgifterna utgör den absoluta majoriteten av Stockholm Vatten AB:s årliga intäkter och är därmed den avgift vars höjning får störst påverkan på bolagets intäkter.

Anläggningsavgifterna är engångsavgifter som ska täcka de genomsnittliga utgifterna för att ansluta nya fastigheter till den allmänna VA-anläggningen inom verksamhetsområdet. Trots flera stora procentuella höjningar de senaste åren täcker avgifterna inte fullt ut motsvarande utgifter, vilket innebär att underskottet täcks av bruksavgifter och/eller överskott från andra tjänster utanför huvudmannaskapet. Utgiftsökningarna beror på kraftiga strukturella kostnadsökningar drivna av utmanande markförhållanden, redan ianspråktaga ytor, höjda priser på komponenter/markentreprenader och allt mer komplexa VA-lösningar för att möta kraven på kvalitet och kapacitet parallellt med klimatanpassningar.

Dagvattentjänsten som bolaget tillhandahåller och tar ut en avgift för kan avse fastighet, gata eller allmän platsmark. Det finns även avgifter för särskilda VA-abonnemang, inklusive serviceåtaganden och industriavloppstaxa.

Ekonomisk analys

Under de kommande tio åren kommer det krävas fortsatt stora investeringar inom VA, både för att underhålla och utveckla existerande anläggningar samt för att hantera tillkommande krav på kvalitet, kapacitet och hållbarhet.

Stockholm Vatten AB:s flerårsplan 2026-2028 är den finansiella bas som utgör grund för VA-taxans utveckling över tid. I denna plan redovisas och kvantifieras de ekonomiska antaganden och förutsättningar som leder fram till investeringar i anläggningstillgångar, skulder, intäkter, kostnader och resultat till och med år 2028 och den speglar därför de ekonomiska konsekvenserna av bolagets mål och strategier.

Investeringarnas storlek i kombination med anläggningarnas långa ekonomiska livslängd kommer att leda till stadigt ökande kapitalbindning. Eftersom investeringarna dessutom lånefinansieras ökar det bolagets skulder i motsvarande takt. Bolagets kapitalkostnader

kommer därför att stiga snabbt och bedöms år 2028 vara minst dubbelt så höga som för år 2024. Sammantaget får det stora effekter på framtida VA-taxor.

Detta ställer krav på att kommunicera samhällsvärdet av ett väl fungerande allmänt VA-system samt en alltmer kostnadseffektiv tillgångsförvaltning. Utvecklingen bär också med sig en ökad känslighet för förändringar av kritiska parametrar som ligger utanför bolagets påverkan, till exempel räntenivå.

Baserat på utvecklingen i Stockholm Vatten AB:s flerårsplan behöver de taxebaserade VA-intäkterna öka med cirka 12 procent årligen under perioden 2026-2028. Specifikt för året 2026 resulterar det i ett finansiellt överskott på cirka 42 miljoner kronor. Överskottet är nödvändigt för att täcka de identifierade drifts- och kapitalkostnaderna samt för att generera ett litet finansiellt överskott och inleda balansering av tidigare års underskott.

Den föreslagna taxehöjningen medger ett ekonomiskt handlingsutrymme för att möta redan beslutade och planerade investeringar rörande kvalitet, kapacitet och leveranssäkerhet utifrån existerande uppdrag och organisation. Taxehöjningen medger dock inte några större ambitionshöjningar rörande exempelvis förebyggande underhåll och/eller andra åtgärder utöver vad som redan planeras för i bolagets flerårsplan. Taxenivån medger inte heller några större marginaler för icke-planerade kostnader i form av oförutsedda risker.

Förändring av avgifterna

För varje enskild kund utgörs såväl anslutningsavgifter som bruksavgifter av en kombination av olika tillhandahållna tjänster. För att förenkla jämförelserna av hur taxeförändringarna påverkar olika kunder och för att kunna göra nationella jämförelser används särskilt framtagna typhus, som står modell för en viss kategori av kunder.

Typhus A är ett enfamiljshus med 800 kvadratmeter tomtyta och en vattenförbrukning om 150 kubikmeter per år. Typhus B är ett flerfamiljshus med 15 lägenheter, 800 kvadratmeter tomtyta och en vattenförbrukning om 2 000 kubikmeter per år.

Bruksavgifter 2026

Givet den kostnadsutveckling som beskrivits föreslås en höjning av bruksavgifterna för 2026 med i genomsnitt 12 procent. Höjningen föreslås, liksom föregående år, vara differentierad på så sätt att den volymberoende och rörliga så kallade förbrukningsavgiften, som utgår per kubikmeter förbrukat dricksvatten och avser både tjänsten leverans av dricksvatten och rening av avloppsvatten, höjs med 25 procent och övriga delavgifter förblir oförändrade, vilket innebär en genomsnittlig höjning med cirka 12 procent.

Den faktiska höjningen för enskilda konsumenter och verksamheter kommer därmed bero på deras faktiska vattenförbrukning. Det vill säga kunder som förbrukar mer vatten än genomsnittet kommer att få en högre höjning än snittet, respektive tvärtom. Även fastighetstyp, fastighetsyta och omfattning av använda tjänster gällande vatten, avlopp

och dagvatten kommer att påverka hur höjningen slår på enskilda konsumenternas och verksamheternas totala årsavgifter.

För typhus A (villa/radhus) innebär förslaget en höjning med cirka 54 kronor per månad (årsavgiften stiger från cirka 7 620 kronor till cirka 8 270 kronor) och för en genomsnittlig lägenhet i Typhus B (flerfamiljshus) innebär det en höjning med cirka 53 kronor per månad (årsavgiften per lägenhet i fastigheten stiger från cirka 4 120 kr till cirka 4 740 kr och motsvarande månadsavgift ökar från cirka 340kr/mån till cirka 395 kr/mån).

Anläggningsavgifter 2026

Nuvarande anläggningsavgifter täcker inte de motsvarande generella utgifter som bolaget har för att projektera, bygga och ansluta fastigheter till VA-anläggningen i flertalet exploaterings-, omvandlings- och förtätningsområden. Den genomsnittliga täckningsgraden före år 2021 låg mellan 40–60 procent, men de senaste årens kostnadsutveckling, utmanande markförutsättningar och projektkomplexitet har lett till att täckningsgraden på projekt som läggs fram för beslut idag är klart lägre.

Ett av bolagets ägardirektiv är att revidera avgifterna för anslutning till VA-nätet i syfte att öka bolagets täckningsgrad för just anläggningsavgifterna. Bolaget fortsätter också arbetet med att stärka projektstyrningen och vidareutveckla metodstödet för kalkylering och riskhantering för att investeringsbeslut ska kunna fattas på väl underbyggt underlag där utfallet har god följsamhet mot budget och plan. Förslaget bygger på differentierade höjningar på ingående delavgifter med mellan 10 och 45 procent. När dessa appliceras på en genomsnittlig villa (typhus A) blir det en viktad höjning med 15 procent och för en genomsnittlig lägenhet i ett flerfamiljshus (typhus B) blir det en viktad höjning med 35 procent.

Bolaget har en hög andel stora flerfamiljsfastigheter i kundbeståndet och denna profil kvarstår även för de nya områden som ansluts framöver. För att ansluta ett Typhus A stiger anläggningsavgiften med drygt 51 500 kronor (avgiften stiger från cirka 344 800 kronor till cirka 396 300 kronor). Anläggningsavgiften för att ansluta ett Typhus B stiger med cirka 357 000 kronor (från 1 022 000 kronor till cirka 1 379 000 kronor). Detta motsvarar en höjning för varje ingående lägenhet med cirka 23 800 kronor (från cirka 68 200 kronor per lägenhet till cirka 91 300 kronor per lägenhet).

Övrigt

På detaljnivå föreslås det i genomförandebeslutet vissa mindre korrigeringar på enskilda avgifter. Detta berör till exempel nyttoavgifter för gruppanslutna villor och småhus respektive flerfamiljsfastigheter och verksamheter. Dessa mindre justeringar påverkar inte den totala genomsnittliga höjningens storlek eller bolagets förväntade resultat.

Stockholm Vatten och Avfall AB

Stockholm Vatten och Avfall AB beslutade vid sitt sammanträde den 18 september följande.

Styrelsen beslutade i enlighet med bolagets förslag till beslut att godkänna förslag till taxa för vatten och avlopp för år 2026 i enlighet med bilaga. överlämna ärendet till kommunfullmäktige i Stockholm stad för beslut. taxa för år 2026 börjar gälla den 1 januari 2026.

Särskilt uttalande av Anna Cederschiöld Stuart m.fl. (M), Sara Svanström (L) och Marcus Wangel (C), se Reservationer m.m.

Stockholm Vatten och Avfall AB:s yttrande daterat den 9 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Stockholm Vatten AB möter fortsatta höga operationella krav rörande miljö, kvalitet, hållbarhet och säkerhet samt ser därmed stora behov av fortsatta investeringar samt konkurrerar om resurser i en komplex stadsmiljö. Detta medför behov av fortsatta höjningar av VA-taxorna i Stockholm och Huddinge de kommande åren.

Under perioden 2026–2028 indikeras en inbromsning av driftskostnadsökningarna medan kapitalkostnaderna fortsätter växa kraftigt. Det senare drivet av kraftigt ökande anläggningstillgångar och den relaterade skuldsättningen som krävs för att finansiera dessa anläggningar i kombination med en räntenivå som bedöms plana ut på dagens nivå.

Stockholm Vatten AB har därför inlett en anpassning av organisation och arbetssätt för att möta konsekvenserna av ovanstående och stärka förmågan att förvalta och leverera VA utifrån det uppdrag som bolaget har. Detta innebär bland annat ökat fokus på ekonomisk effektivisering samt styrning/förvaltning av bolagets omfattande anläggningstillgångar.

Trots fortsatt befolkningsökning så ser Stockholm Vatten AB ingen volymtillväxt på levererat dricksvatten under 2026–2028, ett resultat av att förbrukningen per användare minskar i motsvarande grad. Detta är bra ur ett resursutnyttjandeperspektiv och dämpar trycket på rena kapacitetsinvesteringar men innebär också att identifierade kostnadsökningar måste täckas med motsvarande taxehöjningar.

Avgiftshöjningarna i förslaget till Genomförandebeslut är i princip oförändrade jämfört med de höjningar som föreslogs och hanterades i Inriktningsbeslutet i juni. Sedan Inriktningsbeslutet togs har dock vissa ekonomiska förändringar inför 2026 identifierats (till exempel högre ränteantagande jämfört med tidigare) men inte i den grad att de bedöms förändra den föreslagna höjningen av taxenivåerna inför 2026 (som alltså ligger kvar).

Brukningssavgifterna 2026 föreslås därför höjas med i genomsnitt drygt 50 kronor per månad för en konsument med normalförbrukning av vatten och

avlopp. Detta motsvarar en genomsnittlig höjning med +12 % (det vill säga en liknande höjning som inför 2025).

Höjningen är återigen koncentrerad på den rörliga volymberoende förbrukningsavgiften varför en högre vattenförbrukning jämfört med genomsnittet leder till högre höjning och en lägre förbrukning leder till lägre höjning än snittet ovan.

Applicerat på de av branschen standardiserade typhusen så blir höjningen;

Typhus A (villa/småhus);	+54 kr per månad	(+9 %)
Typhus B (flerfamiljfastighet med 15 lgh);	+53 kr per lgh och månad	(+15 %)

Anläggningsavgifterna 2026 föreslås höjas med i genomsnitt +33 %, även detta en liknande höjning som 2025. Återigen koncentreras höjningen på bostadsenhetsavgiften (före detta lägenhetsavgiften) vilket innebär att höjningen i procent räknat blir högre för flerfamiljshus med många lägenheter respektive lokaler med stora ytor men lägre för enskilda villor/radhus. Höjningen krävs för att möta fortsatta kostnadsökningar som följer allt mer komplexa VA-lösningar för stadsutveckling (omvandling, förtätning och exploatering).

Given kostnadsutveckling i linje med den reviderade Flerårsplanen 2026–2028 så förväntas taxehöjningen 2026 åstadkomma ett positivt resultat efter skatt på cirka 42 miljoner kronor.

VA-taxan 2026 börjar gälla från den 1 januari 2026. Detta innebär följande grova tidplan:

18 sep	Styrelsebeslut Genomförandeärende
nov-dec	KF i Stockholm respektive Huddinge tar formellt beslut om VA-taxa 2026

Uppdrag, riktlinjer och bakgrund

Stockholm Vatten AB är VA-huvudman i Stockholms och Huddinges kommuner och ansvarar för att säkerställa dricksvattenleverans och avloppshantering inom verksamhetsområdet via den allmänna VA-anläggningen. Verksamheten styrs och regleras framförallt av lagen om allmänna vattentjänster (LAV, 2006:412). Detta innebär skyldighet att möta krav på kvalitet, kapacitet, tillgänglighet och resurseffektivitet med hållbara och framtidssäkra VA-lösningar

Finansieringen sker via taxa (avgiftsfinansiering) i enlighet med självkostnadsprincipen, vilket innebär att VA-verksamheten inte får gå med överskott eller underskott över tid. Tillfälliga över- eller underskott bör balanseras inom tre år och taxeutvecklingen över tid skall hållas så jämn som möjligt.

Delar av de anläggningar som brukas för att fullgöra uppdraget i eget verksamhetsområde används också för att erbjuda ett antal närliggande kommuner med vatten- och avloppstjänster. Denna verksamhet isoleras dock ekonomiskt från uppdraget som huvudman och finansieras separat via tecknade avtal och priser.

För att fullgöra ovanstående uppdrag så krävs stora och omfattande anläggningar i en tätbefolkad och ofta redan ianspråktagen miljö, kontinuerliga investeringar för att underhålla, uppgradera och utveckla anläggningarna samt en kompetent organisation för att säkerställa kontinuerlig drift med minimala störningar dygnet runt och under årets alla dagar.

VA-taxan innehåller två avgiftsslag; bruks- och anläggningsavgifter. Bruksavgifterna är periodiska avgifter som skall täcka VA-verksamhetens årliga drifts- och kapitalkostnader för verksamheten i eget verksamhetsområde. Bruksavgifterna debiteras samtliga anslutna fastigheter och utgår från fastigheternas utformning och användande. Bruksavgifterna utgör den absoluta majoriteten av Stockholm Vatten AB:s årliga intäkter och är därmed den avgift vars höjning får störst påverkan på bolagets intäkter.

Anläggningsavgifterna är engångsavgifter som skall täcka de genomsnittliga utgifterna för att ansluta nya fastigheter till den allmänna VA-anläggningen inom verksamhetsområdet. Trots flera stora procentuella höjningar de senaste åren så täcker avgifterna inte fullt ut motsvarande utgifter, vilket innebär att underskottet täcks av bruksavgifter och/eller överskott från andra tjänster utanför huvudmannaskapet. Utgiftsökningarna beror på kraftiga strukturella kostnadsökningar drivna av utmanande markförhållanden, redan ianspråkta ytor, höjda priser på komponenter/markentreprenader och allt mer komplexa VA-lösningar för att möta kraven på kvalitet, kapacitet parallellt med klimatanpassningar.

Stockholm Vatten AB:s Flerårsplan 2026–2028 är den finansiella bas som utgör grund för VA-taxans utveckling över tid. I denna plan redovisas och kvantifieras de ekonomiska antaganden och förutsättningar som leder fram till investeringar, anläggningstillgångar, skulder, intäkter, kostnader och resultat t.o.m. 2028 och den speglar därför de ekonomiska konsekvenserna av bolagets mål och strategier.

Ekonomisk analys

Under de kommande tio åren (fram till 2035) så kommer det krävas fortsatt stora investeringar inom VA, både för att underhålla och utveckla existerande anläggningar samt för att hantera tillkommande krav på kvalitet, kapacitet och hållbarhet.

Investeringarnas storlek i kombination med anläggningarnas långa ekonomiska livslängd kommer att leda till stadigt ökande kapitalbindning. Eftersom investeringarna dessutom lånefinansieras ökar det också bolagets skulder i motsvarande takt. Bolagets kapitalkostnader kommer därför att stiga snabbt (kapitalkostnaderna 2028 bedöms bli minst dubbelt så höga som 2024). Sammantaget får det stora effekter på framtida VA-taxor.

Detta medför höga krav på argumentationen kring samhällsvärdet av ett väl fungerande allmänt VA-system samt en alltmer kostnadseffektiv tillgångsförvaltning. Utvecklingen bär också med sig en ökad känslighet för förändringar av kritiska parametrar som ligger utanför bolagets påverkan (till exempel räntenivå).

Baserat på utvecklingen i Stockholm Vatten AB:s Flerårsplan så behöver de taxebaserade VA-intäkterna öka med cirka 12 % årligen under perioden 2026–2028. Specifikt för året 2026 resulterar det i ett finansiellt överskott på cirka 42 miljoner kronor. Överskottet är nödvändigt för att täcka de identifierade drifts- och kapitalkostnaderna samt för att generera ett litet finansiellt överskott och inleda balansering av tidigare års underskott (en balansering som stipuleras i lagen om allmänna vattentjänster).

Den föreslagna taxehöjningen medger ett ekonomiskt handlingsutrymme för att möta redan beslutade och planerade investeringar rörande kvalitet, kapacitet och leveranssäkerhet utifrån existerande uppdrag och organisation. Taxehöjningen medger dock inte några större ambitionshöjningar rörande t ex förebyggande underhåll och/eller andra åtgärder utöver vad som redan planeras för i bolagets flerårsplan. Taxenivån medger inte heller några större marginaler för icke-planerade kostnader (dvs oförutsedda risker).

Nedanstående tabell (1) visar resultaträkningar för perioden 2024-2028. Notera att både intäkter och kostnader för 2026 kan komma att justeras i samband med att bolagets specifika budget 2026 fastställs under fjärde kvartalet 2025.

Tabell 1. Komprimerade resultaträkningar för perioden 2024-2028 (2024 = utfall, 2025 = budget, 2026-2028 = Flerårsplan 2026-2028).

Taxehöjning Brukningsavgifter VA	25%	12%	12%	12%	12%
Flerårsplan 2026-2028 (mnkr)	2024 Utfall	2025 Budget	2026 Plan	2027 Plan	2028 Plan
Taxebaserade intäkter	2 350	2 654	2 972	3 319	3 707
Övriga intäkter	742	708	817	870	921
Summa intäkter (inkl aktiverat arbete)	3 231	3 534	3 970	4 379	4 819
Driftkostnader	-2 186	-2 216	-2 308	-2 358	-2 405
Driftresultat	1 045	1 318	1 662	2 022	2 414
Koncerninterna intäkter och kostnader	112	103	117	125	130
Avskrivningar	-593	-692	-851	-873	-1 191
Finansnetto	-552	-658	-786	-912	-1 145
Kapitalkostnader	-1 145	-1 350	-1 638	-1 785	-2 336
Totala Kostnader	-3 331	-3 566	-3 946	-4 142	-4 741
Resultat efter kapitalkostnader	13	70	142	362	207
Skatt	-127	-62	-100	-169	-39
Resultat efter Kapitalkostnader och Skatt	-114	8	42	193	168

Förslag på VA taxa 2026

Föreslagna höjningar, både för bruknings- och anläggningsavgifter, är i enlighet med Inriktningsbeslut VA Taxa 2026 som hanterades och beslutades av bolagets styrelse den 12:e juni 2025. Givet detta återupprepas inte den analys som ingick i underlaget i inriktningsbeslutet i detta förslag till genomförandebeslut.

Samtliga VA-avgifters föreslagna nivåer för 2026 återfinns i bilaga 1 till Genomförandebeslutet (Taxedokumentet VA Taxa 2026).

Brukningsavgifter 2026

Givet den kostnadsutveckling som beskrivits föreslås en höjning av brukningsavgifterna 2026 med i genomsnitt 12 %. Höjningen föreslås återigen vara differentierad på så sätt att den volymberoende och rörliga så kallade förbrukningsavgiften (som utgår per m³ förbrukat dricksvatten och avser både tjänsten leverans av dricksvatten och rening av avloppsvatten) höjs med 25 % och övriga delavgifter förblir oförändrade (genomsnittlig höjning blir därmed cirka 12 %).

Den faktiska höjningen för enskilda konsumenter/verksamheter kommer därmed bero på deras faktiska vattenförbrukning (det vill säga kunder som förbrukar mer vatten än genomsnittet kommer att se en högre höjning än snittet, respektive tvärtom). Även fastighetstyp, fastighetsyta och omfattning av använda tjänster (vatten, avlopp, dagvatten) kommer att påverka hur höjningen slår på enskilda konsumenternas/verksamheternas totala årsavgifter.

För typhus A (villa/radhus) innebär förslaget en höjning med cirka 54 kronor per månad (årsavgiften stiger från cirka 7 620 kronor till cirka 8 270 kronor) och för en genomsnittlig lägenhet i Typhus B (flerfamiljshus) innebär det en höjning med cirka 53 kronor per månad (årsavgiften per lägenhet i fastigheten stiger från cirka 4 120 kr till cirka 4 740 kr och motsvarande månadsavgift ökar från cirka 340kr/mån till cirka 395 kr/mån).

Tabell 2. Årlig kostnad för Typhus A (villa/småhus) och Typhus B (flerfamiljshus med 15 lägenheter) med applicerade brukningsavgifter enligt framlagt förslag till Genomförandebeslut VA Taxa 2026. Avgifterna redovisade inklusive moms.

Taxa 2026 - Brukningsavgifter					
Brukningsavgifter	inkl moms (med momssats 25%)	Taxa 2025	=> höjning 2025	Taxa 2026	=> höjning 2026
Typhus A - Villa (1 bostadsenhet)					
Total Årskostnad		7 616 kr	7%	8 269 kr	9%
=> månadskostnad		635 kr	42 kr	689 kr	54 kr
Typhus B - Flerfamiljhus (15 lägenheter/bostadsenheter)					
Total Årskostnad (per fastighet)		61 757 kr	14%	71 079 kr	15%
Total Årskostnad (per lägenhet/bostadsenhet, 15 st)		4 117 kr	14%	4 739 kr	15%
=> månadskostnad (per lägenhet/bostadsenhet, 15 st)		342 kr	42 kr	395 kr	53 kr
... specifik den rörliga förbrukningsavgiften (V, S) per levererad m3		17,39 kr	25%	21,75 kr	25%

Syftet bakom den differentierade höjningen på brukningsavgifterna (all höjning på den rörliga förbrukningsavgiften) är att tillgodose ägardirektiv från 2024 om att ge ökat incitament till att hushålla med vatten (det vill säga hålla nere förbrukningen) och därmed (steg-för-steg) addera en styrande effekt på användarnas förbrukning.

Det är dock inte utrett i vilken mån en styrande effekt vid föreliggande nivåer får något genomslag. Samtidigt innebär omfördelningen en finansiell risk för bolaget eftersom en allt högre andel av intäkterna blir volymberoende (rörliga) medan huvuddelen av bolagets kostnader är volymoberoende (fasta). Bolaget blir därmed mer känsligt för förändringar av dricksvattenvolymer. För att balansera/optimera anläggningarnas långsiktiga kapacitet i relation till framtida efterfrågan blir det allt mer kritiskt med analyser av användarnas förbrukningsmönster, anläggningarnas kapacitetsutnyttjande och så kallade odebiterade volymer, både på kort och lång sikt.

Avgifter såsom Särskilda Abonnemang, Serviceåtaganden, Dagvatten Allmän Platsmark och Industriavloppstaxa, höjs med den genomsnittliga av brukningsavgiftshöjningen +12 %.

Anläggningsavgifter 2026

Nuvarande anläggningsavgifter täcker inte de motsvarande generella utgifter som bolaget har för att projektera, bygga och ansluta fastigheter till VA-anläggningen i flertalet exploaterings-, omvandlings- och förtätningsområden. Den genomsnittliga täckningsgraden före år 2021 låg mellan 40-60 % men de senaste årens kostnadsutveckling, utmanande markförutsättningar och projektkomplexitet har lett till att täckningsgraden på projekt som läggs fram för beslut idag är klart lägre. Ett av bolagets ägardirektiv är även att revidera avgifterna för anslutning till VA-nätet i syfte att öka bolagets täckningsgrad för just anläggningsavgifterna.

Bolaget fortsätter också arbetet med att stärka projektstyrningen och vidareutveckla metodstödet för kalkylering och riskhantering för att investeringsbeslut ska kunna fattas på väl underbyggt underlag där utfallet har god följsamhet mot budget och plan.

För anläggningsavgifterna föreslås därför en genomsnittlig höjning 2026 om cirka 33 % (liknande höjning som 2025). Förslaget bygger på differentierade höjningar på ingående delavgifter med mellan 10 och 45 %. När dessa appliceras på en genomsnittlig villa (typhus A) blir det en viktad höjning med 15 % och för en genomsnittlig lägenhet i ett flerfamiljshus (typhus B) blir det en viktad höjning med 35 %. Bolaget har en hög andel stora flerfamiljsfastigheter i kundbeståndet och denna profil kvarstår även för de nya områden som ansluts framöver.

För att ansluta ett Typhus A (villa/radhus) stiger anläggningsavgiften med drygt 51 500 kronor (avgiften stiger från cirka 344 800 kronor till cirka 396 300 kronor). Anläggningsavgiften för att ansluta ett Typhus B (flerfamiljsfastighet med 15 lägenheter) stiger med cirka 357 000 kronor (från 1 022 000 kronor till cirka 1 379 000 kronor). Detta motsvarar en höjning för varje ingående lägenhet med cirka 23 800 kronor (från cirka 68 200 kronor per lägenhet till cirka 91 300 kronor per lägenhet).

Tabell 3. Årlig kostnad för att ansluta ett Typhus A (enfamiljshus) och ett Typhus B (flerfamiljshus med 15 lägenheter) med applicerade anläggningsavgifter enligt förslag till Genomförandebeslut 2026. Avgifterna redovisade inklusive moms.

Taxa 2026 - Anläggningsavgifter					
			Förslag		
Anläggningsavgifter	inkl moms med momssa	Taxa 2025	=> höjning 2025	Taxa 2026	=> höjning %
Stockholm Vatten AB	25%	kr		kr	
Stockholm & Huddinge					
Servisavgift (kr)	55,1	96 123 kr	13%	105 735 kr	10%
Förbindelsepunktsavgift (kr)	55,1	110 542 kr	13%	121 596 kr	10%
Bostadsenhetsavgift - fd lägenhetsavgift (kr)	55,1	48 407 kr	45%	70 190 kr	45%
Tomtyteavgift (kr/m2)	55,1	112,15 kr	13%	123,50 kr	10%

Avgifterna applicerade på Typhus					
Anläggningsavgift för Typhus A (Villa, 1/800)	1	80%	344 792 kr	17%	396 321 kr
Anläggningsavgift för Typhus B (FF, 15/800)	15	80%	1 022 490 kr	34%	1 378 981 kr
=> kostnad per lägenhet (bostadsenhet) Typhus B			68 166 kr		91 932 kr

Övrigt

På detaljnivå föreslås det i genomförandebeslutet vissa mindre korrigeringar på enskilda avgifter i samband med implementering av VA Taxa 2026. Detta berör till exempel nyttoavgifter för gruppanslutna villor/småhus respektive flerfamiljsfastigheter / verksamheter (avgifterna omfördelas mellan de ingående förbruknings- och prisklasserna), grundavgifter för obebyggda fastigheter (avgiften sänks) samt avrundning av avgifter till hela krontal (eller hela ören för avgifter under 100 kronor). Dessa mindre justeringar påverkar dock inte den totala genomsnittliga höjningens storlek och/eller bolagets förväntade resultat.

För mer detaljerad beskrivning av Stockholm Vatten AB:s ekonomiska utveckling och plan för perioden 2026–2028 hänvisas till Stockholm Vatten AB:s Flerårsplan 2026–2028.

För mer detaljer kring bakomliggande taxepåverkande faktorer och konsekvenser rörande VA-taxan, olika faktorerers påverkan på VA-taxan (taxekänslighet) respektive jämförelser med andra kommuners VA taxor; hänvisas till Inriktningsbeslut VA Taxa 2026.

Remissammanställning

Ärendet har initierats av Stockholm Vatten och Avfall AB:s och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 4 november 2025 har i huvudsak följande lydelse.

I kommunfullmäktiges budget för 2025 anges i ägardirektiven för moderbolaget Stockholm Vatten och Avfall AB att avgifterna för allmänna vattentjänster ska sättas på en nivå som motsvarar och säkerställer en långsiktigt hållbar finansiering av verksamheten, som säkerställer en säker och hållbar dricksvatten- och avloppshantering samt ökat underhåll av VA-nätet.

Det är av yttersta vikt att bolaget gör noggranna bedömningar av möjliga prioriteringar i tiden av olika projekt i syfte att säkerställa en hållbar nivå för investeringar, skuldsättning och kapitalkostnader.

Stadsledningskontoret vill även framhålla att bolaget behöver fortsätta arbetet med anläggningsavgifterna för att förbättra kostnadstäckningen i exploateringsprojekt.

Stadsledningskontoret noterar att avgiften för bortledning av dagvatten från allmän platsmark föreslås höjas med cirka 12 procent. Det innebär att avgiften för trafiknämnden under 2026 blir cirka 77 miljoner kronor (beräknat på 10 miljoner kvadratmeter), vilket är en ökning med cirka 9 miljoner kronor jämfört med 2025. Kontoret utgår ifrån att trafiknämnden hanterar denna ökning inom ramen för tilldelad driftbudget.

Sammantaget anser stadsledningskontoret att de föreslagna avgifterna ligger i linje med ägardirektiven och att höjningarna är motiverade. Samtidigt vill stadsledningskontoret framhålla vikten av att bolaget fortsatt stärker sin ekonomiska hållbarhet genom ökad precision i kostnadsbedömningar och kostnadskontroll i sina projekt.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige fastställer Taxa för vatten och avlopp 2026, enligt bilaga 1, att gälla från och med den 1 januari 2026.

Reservationer m.m.

Stockholm Vatten och Avfall AB

Särskilt uttalande av Anna Cederschiöld Stuart m.fl. (M), Sara Svanström (L) och Marcus Wangel (C)

God dricksvattenförsörjning och avloppshantering tillhör Stockholms absolut viktigaste och mest grundläggande ansvar. God hanteringen på dessa områden är inte bara avgörande ur ett miljöperspektiv – det handlar ytterst om livsnödvändig service.

Av dessa anledningar är det av särskilt stor vikt att kontinuerliga investeringar i både underhåll och utbyggnad av ledningsnät och anläggningar görs. Framtida investeringar behöver vila på solida prognoser och underlag för att god kvalitet och ekonomiskt ansvarstagande ska kunna säkras.

Samtidigt som de föreslagna höjningarna av taxan för vatten och avlopp sker från relativt låga nivåer, vill vi understryka att taxan läggs på en nivå som säkerställer och möjliggör en hållbar finansiering för att säkerställa framtida kapacitet, kvalitet och effektivitet. Höjningen behöver också sättas i relation till övriga fördyringar i samhället och att stockholmarna under den rödgröna mandatperioden kommit att betala de högsta skatterna någonsin. Vi vill därför särskilt understryka behovet av god kommunikation med taxekollektivet och att det behöver bli än lättare att ta del av information om vad som motiverar höjningen.